

Dnes v čísle:

Vychází kritické vydání
Ceské bible hlaholské
Laudatio Umberta Eca
Se SOCRATEM v Lisabonu
Nemůžeme se vystřelit
na Měsíc
Z Čech do Walesu

Žurnál

8

Ročník 10 • Vychází 10. listopadu 2000

Občané Billingsu: „V našem městě ne.“

Ve čtvrtek 2. 11. se ve filmovém sále FF UP uskutečnila projekce amerického dokumentárního snímku *Not in our town* pod patronací Katedry politologie a evropských studií FF UP a prorektorky UP doc. L. Hornové. Svůj film přijela do Olomouce osobně představit jeho režisérka Patricia O'Neilová (na snímku vlevo). Dokument o vlně násilných akcí v městě Billingsu v Montaně, vyvolal ve Spojených státech neočekávané reakce. Proti rasově a nábožensky motivovaným výpadům se obyvatelé města Billingsu dokázali demonstrativně postavit. Jako výraz nesouhlasu s tímto druhem zastrahování a vandalství dali do oken svých domů židovské svícny. Tímto gestem projeví svou sounáležitost s napadenými spoluobčany a dali zřetelně najevo, že „v našem městě ne“.

Po projekci snímku byla zahájena diskuse na téma diskriminace a její potírání. Znovu se potvrdilo, že v České republice je tento problém spojen převážně s rómskou menšinou. Vztah Čechů k Rómům, integrace Rómů do naší společnosti, takové byly stěžejní body nastolené debaty, jíž se vedle studentů šternberského gymnázia zúčastnili také posluchači UP. Mimo jiné zde zazněla zásadní myšlenka, že česká společnost zatím nedospěla do

té fáze, aby se obdobně viditelným způsobem postavila proti omezování svých, nějakým způsobem „odlišných“ spoluobčanů.

Text a foto A. Novobilská

Proběhl XVIII. Petřivalského-Rapantův den

Dne 20. 10. 2000 se v hotelu Sigma v Olomouci konal XVIII. Petřivalského-Rapantův chirurgický den. Záštitu nad akcí převzala rektorka UP prof. J. Mačáková, děkan LF UP doc. Č. Čihálik, doc. V. Ryznar, ředitel FN Olomouc, Česká lékařská společnost JEP a výbor České chirurgické společnosti. Tento celostátní chirurgický sjezd pořádá I. chirurgická klinika LF UP a FN Olomouc každé dva roky.

Hlavním tématem letošního sjezdu, jemuž byly věnovány přednášky ve společné sekci zvaných přednášek a jednání v I. sekci, bylo *Postavení a úloha chirurgie v obraze dlouhodobé perspektivy nemocných s maligním onemocněním – dnešní stav a budoucnost*. Jak zdůraznil přednosta I. chirurgické kliniky prof. V. Král ve své úvodní řeči, chirurgie již dosáhla stropu svých možností ovlivňovat dlouhodobou prognózu nemocných s malignitami pouze zlepšováním chirurgických postupů a metod. Proto se chirurgové

Jmenování nových vysokoškolských profesorů

S účinností od 1. 11. 2000 jmenoval v předvečer státního svátku 27. 10. prezident republiky V. Havel padesát devět nových profesorů českých vysokých škol. Současně pověřil ministra školství E. Zemana, aby novým profesorům předal jmenovací dekrety.

Mezi profesorský sbor českých vysokých škol se zařadili také prof. J. Lasovský, DrSc., děkan Přírodovědecké fakulty UP (obor fyzikální chemie), navržený Vědeckou radou MU Brno, dále prof. J. Munzar, CSc. (obor dějiny německé literatury, FF MU Brno), prof. K. Novák, CSc. (obor chirurgie, LF UK v Plzni) a prof. V. Wolf (obor československé dějiny, Ústav historických věd Univerzity Hradec Králové), kteří byli jmenováni na návrh Vědecké rady UP.

-red-

Rektorka Univerzity Palackého
si Vás dovoluje pozvat na

slavnostní akty

promoce absolventů doktorského studijního programu

Cyriometodějské teologické fakulty,
Lékařské fakulty,
Filozofické fakulty,
Přírodovědecké fakulty,
Pedagogické fakulty,
Fakulty tělesné kultury

a

předání jmenovacích dekretů docentům,

kteří se habilitovali
na Filozofické fakultě, Přírodovědecké fakultě,
Fakultě tělesné kultury

Program:

Promoce absolventů doktorského studijního programu
Předání Cen rektorky UP a Klubu absolventů a příznivců UP
Předání dekretů docentům
Předání Čestného uznání autorům vědeckých monografií

Zasedání se uskuteční v aule Filozofické fakulty UP dne 22. listopadu 2000 ve 14 hodin.

Prof. MUDr. et PhDr. Jana Mačáková, CSc.

musí nutně poohlížet i po nových metodách z oblasti molekulární biologie a po multidisciplinárním přístupu k nemocným. S úvodními přednáškami k této problematice vystoupil prof. Klener, doc. Eckschlager, doc. Žaloudík a prof. Zadák.

Jednání ve II. sekci mělo téma *Současná cévní chirurgie a její vliv na ledvinový transplantátní program*. Přednesená sdělení se však nezaměřila pouze na problematiku transplantace ledvin, ale byly diskutovány i novinky v oblasti cévní chirurgie.

Sjezd bezpochyby dobře reprezentoval Univerzitu Palackého a její Lékařskou fakultu na celostátním chirurgickém a onkologickém fóru. Četná slova chvály a uznání za organizaci sjezdu z úst více než 200 účastníků jsou dobrou motivací pro další pokračování tradice. Doufáme tedy, že za dva roky se sjezd vydaří alespoň tak dobře jako tento ročník.

MUDr. T. Bohanes,
I. chirurgická klinika LF UP Olomouc

První specializovaná výcviková místnost dramaterapie na univerzitě (a patrně i v celé republice)

Konceptuální, strukturální i obsahové změny, které zasáhly v minulé dekádě všechny humanitně orientované obory, se nevyhnuly ani české speciální pedagogice, jež má již tradičně jednu ze svých nejsilnějšíchází na Pedagogické fakultě UP v Olomouci. Změny v rámci oboru (stávající i ty orientované k nejbližšímu časovému horizontu) přitom vykazují kvalitativně takovou dimenzi, že nelze hovořit pouze o dílčích úpravách, přesunech či „krytalizacích“ v oblasti terminologické, strukturální, obsahové atp., ale přímo o hledání nového paradigmatu disciplíny, tedy jejího nového modelování a vymezení v souladu s kvalitami postmodernistické společnosti.

Jednu z výzev týkajících se změny paradigmatu speciální pedagogiky bychom mohli spatřit v požadavku procesu jisté postmodernistické speciální pedagogizace (v přeneseném slova smyslu) oboru projevující se jeho větší interdisciplinarností. Zdá se, jako by „pouhá“ edukace osob se zdravotním postižením nestačila požadavkům society handicapova-

Foto -tj-

ných, jako by se na místo tradičního termínu „výchova a vzdělávání“ nenápadně, ale přitom vytrvale a s narůstající intenzitou tlačil nový a obsahově širší

Dokončení na str. 2

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Noví docenti a absolventi doktorského studijního programu

Při slavnostních aktech 22. 11. v aule FF UP dekryt přezkoumání doc. PhDr. Milada Rabušicová, Dr. (habilitace v oboru andragogika), doc. RNDr. Miloslav Dušek, Dr. (v oboru optika a optoelektronika) a doc. PhDr. Jana Válová, CSc. (v oboru kinantropologie).

Absolventi DSP, kteří budou promováni: ThLic. Ing. Pavol Tomek, Th.D. (studijní obor: praktická teologie CMTF), MUDr. Karel Urbánek, Ph.D. (farmakologie, LF), MUDr. Pavel Vodvářka, Ph.D. (zobrazovací metody, LF), Mgr. Martin Fafejta, Ph.D. (sociologie, FF), Mgr. Ivo Jirásek, Ph.D. (filozofie, FF), PhDr. Beatrice Kufelová, Ph.D. (anglická a americká literatura, FF), Mgr. Jiří Lach, Ph.D. (politologie, FF), Mgr. Roman

Madecki, Ph.D. (polský jazyk, FF), Mgr. David Mik, Ph.D. (filozofie, FF), Mgr. Martin Duchoslav, Ph.D. (botanika, PřF), RNDr. Horymír Netuka, Ph.D. (přibližné a numerické metody, PřF), RNDr. Bohumil Trávníček, Ph.D. (botanika, PřF), Ing. Rostislav Vychodil, Ph.D. (přístrojová fyzika a metrologie, PřF), RNDr. Jaroslav Wagner, Ph.D. (optika a optoelektronika, PřF), MUDr. Renata Vařeková, Ph.D. (antropologie, PdF), Mgr. Krystyna Kozłowska, Ph.D. (pedagogika, PdF), Mgr. Martin Kalina, Ph.D. (kinantropologie, FTK), Mgr. Erik Sigmund, Ph.D. (kinantropologie, FTK), Mgr. Martin Sigmund, Ph.D. (kinantropologie, FTK).

-red-

Stručně

V posluchárně Dětské kliniky FN Olomouc se v úterý 31. 10. uskutečnila veřejná přednáška na téma **Psychology of fetal circulation**, s níž vystoupil doc. Goran Lingman z Univerzity v Lundu.

* * *

Šestý seminář **Společenství pro studium hlasu a řeči** se konal 8. 11. v posluchárně Neurologické kliniky FN.

* * *

Ve dnech 6. – 8. 11. proběhla na FF UP konference na téma **Filozofie Giordana Bruna**.

* * *

V úterý 7. 11. přednášel v Aule FF UP kulturní atašé **Velvyslanectví Peru R. B. Arana**.

-red-

Děkanát Lékařské fakulty UP vyhláší

výběrové řízení

na místo asistenta nebo odborného asistenta Ústavu sociálního lékařství a zdravotní politiky LF UP s předpokladem podílu na výuce zdravotnického managementu.

Požadavky: vysokoškolské vzdělání lékařského, ekonomického, právního, sociologického nebo psychologického směru, vítána schopnost vyučovat rovněž v anglickém jazyce.

Příhlásky doložené osobním dotazníkem, životopisem, fotokopii dokladů o kvalifikaci a přehledem vědecké a publikační činnosti zašlete do 30 dnů po zveřejnění na Děkanát LF UP, tř. Svobody 8, 771 26 Olomouc.

-lfup-

Pracovní setkání dětských endokrinologů ze střední Evropy

Ve dnech 17. až 19. 11. 2000 uspořádá Dětská klinika LF UP ve spolupráci s Klinikou dětí a dorostu 3. LF UK Praha sedmé pracovní setkání dětských endokrinologů střední Evropy (*MEWPE – Middle European Workshop on Paediatric Endocrinology*). Konference se bude konat v prostorách Cyrilometodějské teologické fakulty UP a její začátek je plánován na 14 hodin.

-jiz-

Nabídka knihovny UP

Knihovna UP nabízí všem pedagogům, vědeckým pracovníkům a postgraduálním studentům zaslání pravidelných informací o nových dokumentech v KUP, které si mohou profilovat podle svého odborného zaměření.

Požádá-li tedy uživatel v oddělení bibliograficko-informačních služeb (kl. 1722, 1731) o zřízení tzv. SDI profilu, bude pak elektronickou poštou každý měsíc dostávat bibliografické záznamy nových přírůstků v Knihovně UP, a to jen těch, které jej z odborného hlediska zajímají. Tato služba je pro uživatele z UP zdarma.

-kup-

Je několik rádeků

Je to možné?

Pan prorektor doc. J. Luska píše, že na UP existuje neuvěřitelných 7 800 vyučovaných předmětů (viz ŽUP č. 6/5). Přitom pedagogů je tu údajně méně než tisíc, což znamená, že na jednoho připadá cca 8 vyučovacích předmětů. Je to možné? Nejsou v databázi zahrnuty také předměty „mrtvé“ a bývalé, v jakési historické retrospektivě? V opačném případě by intelektuální schopnosti a výkonnost našich pedagogů hraničily s genialitou polyhistorů. A mohly by také vzniknout pochybnosti o kvalitě výuky při tak obrovském rozptýlení předmětů. Možná tu máme námět pro kritickou pedagogicko-sociologickou studii nemalého významu.

M. Hejtmánek

Ze zasedání Akademického senátu UP

Úvodním bodem zasedání Akademického senátu UP, které se konalo 1. 11. 2000, byly výsledky doplňovacích voleb do AS UP. Podle závěrečné zprávy vypracované hlavní volební komisí se novými senátory stali Mgr. Jindřich Coupek za CMTF UP a Mgr. Dana Sichertová za PřF UP. Předseda AS LF dr. Zlámal představitel nového studentského zástupce LF v AS UP Danielu Jelinkovou.

AS UP schválil změny v článku 7 Rigorózního řádu PřF UP a změnu názvu studijního oboru na PdF UP – místo Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů na Učitelství odborných předmětů.

Dalším bodem jednání byly informace o hospodaření UP za období leden – září 2000. Ve srovnání

s rokem 1999 dochází v tomto období k šetření prostředků na všech jednotkách UP a je předpoklad, že na konci roku bude hospodářský výsledek vyrovnaný. Rektorka UP informovala o požadavcích AK ČR na zvýšení počtu studentů a posílení kmenového stavu pedagogů na PřF, zejména zvýšení počtu habilitovaných pedagogů s úvazkem 0,7 a vyšším. Tento trend fakulta respektuje, ale rostou zároveň v souvislosti s tím i provozní náklady. Prof. Lichnovský upozornil na zvyšující se riziko v tom, že profesori odcházejí ze školství do zdravotnictví, kde jsou vyšší platy. Může nastat situace, že i na LF nebudou splněny podmínky akreditace některých oborů.

Poté byl projednán návrh rozdělení rezervy UP. Rektorka UP předložila senátu návrh dělení rezervy ve výši cca 17 mil. Kč, který byl projednán s děkány a tajemnicí fakult. Následná diskuse se týkala činnosti Sportovního klubu UP, zprůhlednění jeho činnosti a financování PřF. Na závěr diskuse rektorka informovala senátory, že probíhá podrobné zkoumání hospodaření SK UP a příprava nové smlouvy mezi SK UP a UP. Mgr. Černý sdělil, že PřF připravuje náběh nového bakalářského programu, fakulta přijímá úsporná opatření v hospodaření, tedy i v mzdové oblasti. AS UP schválil návrh dělení volných finančních prostředků UP (říjen 2000), který předložila rektorka.

AS UP žádá vedení UP, aby vytvořilo způsob dělení dotace z MŠMT na jednotlivé jednotky UP do konce ledna 2001.

Rektorka informovala o dokončení kolejí v Neředíně, je zahájeno ubytování studentů, o přípravě smlouvy na výstavbu další části kolejí a o setkání studentů s vedením UP, které se koná dne 29. 11. 2000.

Ze zasedání AS UP vybrala A. Novobilská

První specializovaná...

Dokončení ze str. 1

termín „terapie v širším slova smyslu“ (sociální terapie), jehož součástí – ovšem kromě jiné – je edukace osob se zdravotním postižením.

Ono „kromě jiné“ můžeme vidět (opět kromě jiné) v rozšíření edukačního servisu o terapeuticko-formativní postupy; v našem případě tímto pojmem rozumíme expresivní formy psychoterapie, jimiž je arteterapie, taneční a pohybovou terapii a dramaterapie. Zatímco první tři jmenované podoby expresivních terapií již víceméně našly své místo v nejrůznějších formách profesní přípravy psychologů či speciálních pedagogů (arteterapie má dokonce své samostatné oborové studium na Pedagogické fakultě v Českých Budějovicích), poslední z jmenovaných zůstala terapeuticko-formativní popelkou naší země.

Tak tomu alespoň bylo až do minulého semestru, kdy Katedra speciální pedagogiky PdF UP otevřela specializační studium zaměřené na dramaterapii a přípravu herních specialistů pro dětská oddělení nemocnic, studium, v jehož prvním a druhém semestru nyní studuje přes sedmdesát dramaterapeutů a herních specialistů, přičemž k akreditaci bylo postoupeno studium „Speciální pedagogika – dramaterapie se zaměřením na sociální práci“ s nabídkou dosažení bakalářského i magisterského stupně vzdělání.

Avšak nosná část přípravy budoucích dramaterapeutů je vedena formou vycvikové skupiny, kterou nelze realizovat v klasické učebně. A tím se dostáváme k titulu našeho příspěvku a současně i k „happyendu“ (raději „happystartu“) oboru dramaterapie pěstovanému (prozatím výlučně) na Pedagogické fakultě naší univerzity. Vedení fakulty akceptovalo požadavky na prostorově zabezpečené nového oboru, a tak se může v současnosti naše alma mater pochlubit jednou z nejlépe připravených cvičebn dramaterapie v naší republice. Pokud nevěříte, zajděte se podívat, ostatně – můžete přijít i v případě, že věříte.

Upřímně zve „mentor“ dramaterapie na Katedře speciální pedagogiky

doc. M. Valenta, Ph.D.

On-line přístup ke světovým databázím

Univerzita Palackého má on-line přístup k vynikajícím světovým databázím bibliografických záznamů i plných textů časopiseckých článků a dalších dokumentů:

Proquest 5000 (<http://www.proquest.com/pqdauto>) – zpřístupňuje plné texty asi 4 000 titulů odborných časopisů a zpracovává bibliografické záznamy dalších 3 000 titulů. V rámci *Proquest 5 000* jsou k dispozici např. ABI/INFORM Global, Academic Research Library, Religious Periodicals, Social Science Plus, Pharmaceutical News Index a další.

Periodical Contents Index Web (<http://pci.chadwyck.co.uk>) – nabízí přehled článků více než 3 000 anglických, německých, francouzských, španělských, italských atd. vědeckých časopisů převážně humanitních a společenských vědních oborů od vydávání jejich prvního čísla do začátku devadesátých let. Nejstarší časopisy jsou z roku 1770.

Přehledný přístup ke všem databázím najdete na www stránce KUP: <http://tin.upol.cz/database.html>.

-kup-

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Vychází kritické vydání České bible hlaholské a Olomoučtí byli při tom

Dne 19. 10. 2000 v 16.30 hod. se v pražském Klementinu konaly křtiny. Jednalo se o křtiny skutečně pozoruhodné, jak uvedla ředitelka Slovanské knihovny, Dr. Rachůnková. Dítětem byla totiž kniha. V Klementinu bylo poprvé představeno kritické vydání České bible hlaholské (Bible vyšebrodská, vydala L. Pacnerová, Praha 2000). Tento soubor dochovaných starozákonních textů vznikl ve 14. století v prostředí pražských hlaholů, charvátskými a posléze českých benediktinů působících v Emauzském klášteře založeném roku 1347 Karlem IV. Českou bibli hlaholskou, jak napovídá její název, přepsali její pražští opisovači hlaholským písmem. Jazykem knihy je však stará čeština, tedy živý mluvený jazyk doby, v níž tato památka vznikla. O přepis České bible hlaholské usilovalo mnoho slavistů, mj. také Josef Dobrovský. Teprve v naší době se na radu významného slavisty, profesora vídeňské univerzity Františka Václava Mareše, tohoto úkolu ujala PhDr. Ludmila Pacnerová, CSc., z Etymologického oddělení Ústavu pro jazyk český AVČR v Brně, která na přepisu bible pracovala 37 let, od roku 1963.

O pohnutém osudu zmíněné památky a o českém hlaholismu vůbec promluvila v Klementinu nejen autorka sama, ale i doc. PhDr. Zoe Hauptová, CSc. a Dr. Vladimír Vavřínek, CSc. ředitel Slovanského ústavu v Praze. Z Olomouce se prezentace zúčastnili zástupci Centra Aletti a Univerzity Palackého, Filozofické a Cyrilometodějské teologické fakulty, mezi jinými např. dr. Jiří Novotný z Katedry biblických věd CMTF. V Olomouci mělo totiž bádání o hlaholském písemnictví, hlaholské paleografii a slovanské liturgii dlouhou tradici, mj. zásluhou nedávno zesnulého profesora Cyrilometodějské teologické fakulty Vojtěcha Tkadlčíka, odborníka, jenž si získal mezinárodní věhlas v této oblasti.

Domnívám se, že prezentace České bible hlaholské byla pro zúčastněné nezapomenutelným zážitkem. Svým kritickým vydáním věnovala Ludmila Pacnerová velký dar české slavistice. Také k širší čtenářské veřejnosti se dostává významné literární dílo. Významné nejen proto, že právě seznámení se s minulostí bývá často klíčem k pochopení současnosti.

E. Hrdinová, studentka FF UP

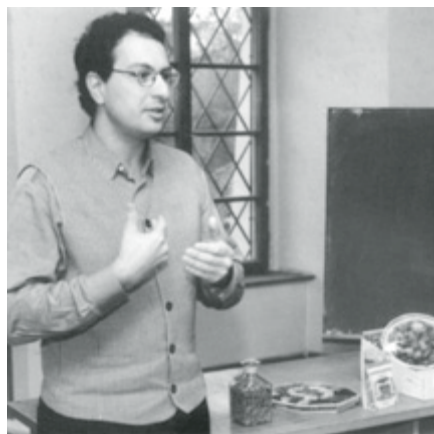

Ve dnech 23. – 26. 11. 2000 proběhl v areálu brněnského výstaviště sedmý ročník veletrhu pomaturitního vzdělání GAUDEAMUS 2000. Veletrh byl slavnostně zahájen 23. 11. v 11 hod. za účasti ředitele odboru vysokých škol MŠMT ČR, Ing. J. Beneše, prof. J. Vrbky, rektora VUT v Brně a dalších významných osobností. Veletrhu se zúčastnilo 46 vystavovatelů, z toho 29 univerzit a vysokých škol, 10 vyšších odborných škol, 7 jiných vzdělávacích institucí a nadací a 1 zahraniční vystavovatel ze Slovenska. Během čtyř dnů navštívilo veletrh téměř 25000 lidí.

Mezi vystavovateli nechyběla Univerzita Palackého, kterou na veletrhu zastupovali vedoucí studijních oddělení PaF a FTK a pracovníci Konferenčního servisu UP. Součástí prezentace českých vysokých škol byla odborná přednáška na téma „Současné podmínky studia na českých vysokých školách“, kterou vedl Ing. J. Beneš a ředitelka CSVŠ, Ing. Helena Šebková.

-ano-, foto archiv KS

Firma HOPI, a. s., mezi studenty aplikované ekonomie

V pátek 3. 11. 2000 umožnil Kabinet aplikované ekonomie FF UP (v rámci předmětu Strategický management) všem svým studentům setkat se s majitelem firmy HOPI, panem Andrewm Glueckem. Přednáška nazvaná Řízení a rozvoj malé firmy a její expanze na mezinárodní trhy zaznamenala značný úspěch a odezvu u většiny zúčastněných. Studenti si mohli vytvořit představu o tom, nakolik se teorie liší od praxe, a současně své teoretické poznatky ze školních lavic prodiskutovat s váženým hostem. Pan Glueck barvitě vykreslil historii své firmy, která se zabývá prodejem popcornu, sušeného ovoce a dárkových košíků ze sušeného ovoce, a také výrobků zdravé výživy. Následně studenti seznámili s firmou, která se zabývá prodejem popcornu, sušeného ovoce a dárkových košíků ze sušeného ovoce, a také výrobků zdravé výživy. Následně studenti seznámili s firmou, která se zabývá prodejem popcornu, sušeného ovoce a dárkových košíků ze sušeného ovoce, a také výrobků zdravé výživy.

L. Zbořilová, studentka IV. ročníku FF UP, foto -tj-

Konference o Dogmatu

U příležitosti 50. výročí vyhlášení Dogmatu o Nanebevzetí Panny Marie se ve středu 1. 11. konala na CMTF UP konference věnovaná tomuto tématu. Přednáškové odpoledne zahájil vedoucí Katedry systematické teologie doc. C. Pospíšil, jenž se ve svém příspěvku věnoval františkánskému přístupu k Nanebevzetí Panny Marie. Jak a kdy Marie zemřela, proč se dostala do nebe – takové byly a jsou otázky, jež se snaží teologická věda zodpovědět. Mimo jiné zde zaznělo zajímavé zdůvodnění posledně zmiňovaného problému, s nímž přišel sv. Bernard. Podle něj Marie vstoupila do nebe proto, aby „nebylo v nebi jen tělo mužské, ale i ženské“. Prezentování rozličných pohledů na danou problematiku zakončil doc. Pospíšil poněkud skepticky vyznívající myšlenkou, že sice „víme co, ale nevíme jak“. Po něm vystoupil doc. L. Tichý, jehož přednáška se týkala Matoušova evangelia ve vztahu k Nanebevzetí Panny Marie.

Po krátké přestávce následoval příspěvek ThLic. M. Filipa o petičních hnutích v letech 1850–1942. Odpolední setkání zakončil PhDr. V. Cekota, jenž přítomně seznámil s tím, zda a jak bylo Dogma reflektováno v soudobém československém tisku (50. léta).

-ano-

Ve dnech 2. – 4. 11. 2000 se konaly III. olomoucké dny zdraví, jichž se zúčastnila i Univerzita Palackého. Katedra rekreologie a Katedra funkční antropologie a fyziologie FTK UP mimo jiné předvedly ukázky harmonizačních cvičení s fyzioterapeutickými míči a zájemci zde mohli podstoupit měření tělesné zdatnosti.

-red-, foto -tj-

Náš úspěch v Paříži

Letos již podruhé, tentokrát na finálovém turnaji, hráli reprezentanti UP o titul mistra Evropy univerzitních týmů ve fotbale v Paříži. Po jarní úspěšné kvalifikaci bylo mužstvo pod vedením PaedDr. Z. Fajfery, Ph.D. a Mgr. M. Raka pozváno mezi posledních 32 týmů (celkem se účastnilo přes 150 mužstev) a zajisté neudělalo ostudu.

Příjemná podzimní Paříž nás přivítala dokonale připravené a celkové náladě i schopnostem odpovídal i výsledek. Po prvním vítězství nad Iry v poměru 1:0 jsme rozdrtili Belgičany z Gentu 5:1 a postoupili do rozhodujícího utkání ve skupině proti domácí Jižní pařížské univerzitě. V utkání plném zvrátí, kdy jsme nejprve zbytečně prohrávali, přišli jsme též zraněním o klíčového hráče a podstoupili boj s domácími rozhodčími, se nám podařilo vyrovnat, měli jsme další dvě gólové šance. Výsledek 1:1 nás přesunul k rozhodnutí v penaltách, ve kterých jsme si věřili díky výbornému brankáři. Štěstí nás opustilo, jednu jsme nedali, Pařížané však všechny.

Skončili jsme díky dobrému skóre na 5. – 6. místě těsně za branami semifinále. Ještě úspěšnější však byli kolegové z Hradce Králové, kteří nás sportovně „pomstili“ vítězstvím nad Paříží v utkání o 3. místo. Celkovým vítězem se stali Španělé z Tenerife, kteří ve finále zdolali další irské mužstvo poměrem 2:0.

Náš cíl sportovní se splnil. Očekává nás však další meta, kdy jsme po dobré reprezentaci univerzity a města předali podklady ke kandidatuře na pořádání tohoto významného celoevropského setkání fotbalistů v našem městě a okolí v roce 2002 či 2003. Rozhodovat se bude v centru asociace v Antverpách za dozoru holandského sponzora – pivovaru HEINEKEN.

Věříme v úspěch i zde a děkujeme za možnost sportovně reprezentovat i usilovat o pořádání univerzity, fakultě i všem sponzorům.

Ing. M. Skutka, FTK UP

Z VĚDECKÝCH PRACOVÍŠŤ UP

Jen vyvolení vědí, co se děje v kapce vody

Botanická vědní disciplína zabývající se výzkumem sinic a řas nemá na UP dlouhou tradici. Tou se může pochlubit pouze UK v Praze, která díky prof. B. Fottovi vychovala celou generaci specialistů světové úrovně. Na ostatních univerzitách na území České a Slovenské republiky působí algologové vesměs až po roce 1989.

Na Katedře botaniky PŘF UP se algologická laboratoř buduje od roku 1995 v rámci oddělení fytopatologie a mikrobiologie. Hlavním zaměřením je ekologie řas. Tento směr vyžaduje týmovou spolupráci, která je v rámci malého pracovního kolektivu (jeden vědeckopedagogický pracovník, jeden interní a jeden externí student doktorského studijního programu) možná jedině díky spolupráci s jinými pracovišti v rámci UP, ČR a v zahraničí. Algologická laboratoř spolupracuje s hydrobiologi Kateder ekologie a zoologie PŘF UP, dále s GIS PŘF UP, CVT PŘF UP, s Katedrou biofyziky PŘF UP, s oddělením elektronové mikroskopie LF a PŘF UP, hydrobotanickým oddělením BÚ AVČR v Brně a Třeboni, MBU AVČR v Třeboni, Katedrou botaniky PŘF MU v Brně a Limnologickým institutem Rakouské akademie věd v Mondsee.

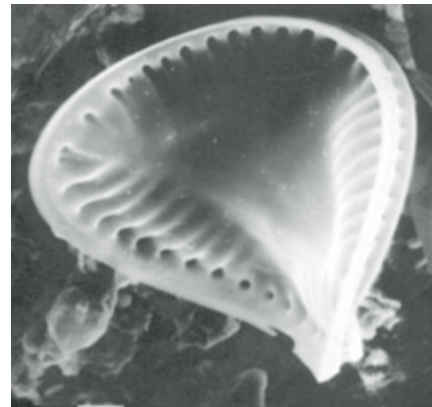
Od roku 1995 řešila algologická laboratoř několik projektů. Úspěšně byl dokončen projekt GAČR *Přehled sinic a řas ČR*, jehož výsledkem je databáze platně publikovaných údajů o výskytu řas na území ČR od počátku 20. století. Tato databáze je uložena na katedře a připravuje se její zveřejnění formou CD ROM. Dokončeno bylo také několik menších projektů Ministerstva životního prostředí a v současné době je naše pracoviště spoluřešitelem velkého projektu GAČR *Svahová prameniště moravsko-slovenského pomezí: flóra, vegetace, stanoviště, vývoj v mladším holocénu*. Kromě algologické laboratoře, jež zodpovídá v projektu za řasovou složku flóry prameniště, se na projektu podílí také Katedra ekologie PŘF UP, která má na starosti kompletní hydrochemii. Na projektu pracuje několik studentů v rámci diplomových a doktorských prací. Ve spolupráci s Limnologickou stanicí v Mondsee je řešen projekt MŠMT *Kontakt ČR – Rakousko – Využití nárostových řas litorálu pro biomonitoring stojatých vod*. Rovněž se podílíme na projektu *Národní program ochrany genofondu mikroorganismů a drobných živočichů hospodářského významu* (Mze Praha), v jehož rámci garantujeme sbírku sinic a řas (viz dále).

Od roku 1995 vyšlo z naší dílny 39 publikací, aktivně jsme se zúčastnili 6. mezinárodního fykologického kongresu v Leidenu (poster), 2. evropského fykologického kongresu v Montecatini (přednáška), 16. diatomologického symposia v Athénách (poster), Mezinárodní konference „Algae and extreme environment“ v Třeboni (poster).

Kromě práce na projektech zajišťuje pracoviště výuku systému a evoluce nižších rostlin

– část řasy (přednášky, cvičení), ekologie řas, speciální algologie a vybraných kapitol z evoluce rostlin. Pro studenty jsme v roce 1997 na chatě PŘF UP v Karlově p. Pradědem uspořádali ve spolupráci s Katedrou ekologie kurz terénní hydrobiologie, jehož výsledkem byla mimo jiné populární metodická příručka ČSOP *Ochrana horských a podhorských toků – úvod do studia jejich biocenóz*. Do tisku je připravena také další populární a didaktická příručka *Malý obrazový atlas našich sinic a řas*. Lektorsky se dále podílíme na akcích Algologické sekce České botanické společnosti (AS CBS) – determinacních kurzech pro graduované limnology a na kurzech *Chantansia* pro studenty. Od roku 1995 byly v oboru algologie úspěšně obhájeny tři bakalářské a dvanáct diplomových prací studentů OTŽP, SBE i učitelstských studijních programů. V současné době pracuje v laboratoři sedm diplomantů. Z našich studentů a absolventů již sedm publikovalo výsledky své diplomové práce, pět vystoupilo na pracovních konferencích AS CBS s přednáškou a tři prezentovali poster na konferenci Limnologické společnosti a na mezinárodní konferenci o extrémních biotopech v Třeboni. Studentka distančního doktorského programu Mgr. A. Kočárková zvítězila v soutěži posterů juniorské kategorie (do 30 let) na Limnologické konferenci v Koutech n. Desnou (v září 2000).

Kromě výzkumné a pedagogické činnosti vyvíjíme také řadu dalších aktivit. V rámci poradenské služby provádíme determinaci přinesených vzorků řas a pomáháme řešit nežádoucí výskyt řas pracovníkům Agentury

Rozsívka (foto dr. R. Novotný, LF UP)

ochrany přírody v Olomouci i občanům – akvaristům, majitelům bazénů atd. Udržíme příruční sbírku sinic a řas (30 kmenů) pro účely pedagogické a výzkumné včetně standardních testovacích kmenů pro testy trofie a toxicity atd. Jako editoři připravujeme již třetí sborník z pracovních konferencí AS CBS a shromažďujeme bibliografii AS CBS.

Když provedeme rekapitulaci, tak se lze ptát, jak to všechno zvládneme. Odpověď zní: s *nadšením* a lze ji doplnit citátem zdravotice vyznačného slovenského algologa doc. F. Hindáka, Dr.Sc., zaslané nedávno e-mailem: *Mercedes a vilu může mít každý, ale co se děje v kapce vody, to vědí jen vyvolení.*

-pou-

Sondy do výzkumu

Již sto článků přinesla rubrika *Z vědeckých pracovišť UP*. To je příležitost k několika poznámkám.

Příspěvky v této rubrice nevznikají spontánní aktivitou autorů, nýbrž na osobní výzvu redakce. Možná z obavy, aby taková iniciativa nevyšla jako osobní chloubka. To je ovšem nepatřičná skromnost, neboť čím prokazuje pracoviště, fakulta a celá univerzita lépe svou úroveň a pozici, ne-li právě výsledky vědecké práce svých pracovníků?

V rubrice převažují články z fakulty lékařské a přírodovědecké. Podstatně menší počet jich vyšel z fakulty filozofické, fakulty tělesné kultury a fakulty teologické. Čtenář tak poznává téžistě výzkumu a bádání na UP.

Některým čtenářům připadají články v rubrice příliš odborné, někdy nesrozumitelné a nezáživné. Prozradíme, že redakce autorům jejich texty nezřídka vrací, někdy i vícekrát, s návrhem úprav kvůli lepší srozumitelnosti a čtivosti. Autorům se však mnohdy již nechce ztráčet čas nad článkem, vysvětlováním odborných termínů či nahrazováním cizích slov českými a ponechávají text víceméně nezměněný, což redakce samozřejmě respektuje.

V naší univerzitní obci žel nemáme skvělé vykladače a popularizátory vědeckých poznatků typu Jiřího Grygara a Františka Koukolíka, anebo o nich nevíme. Bohužel ani na Katedře žurnalistiky FF UP dosud nikdo neprojevil zájem o populárně vědeckou, ale ani o žádnou jinou publicistiku v univerzitním listu. A tak to děláme sami, jak nejlépe umíme. A doufáme ve vřidnost čtenářů.

Citace publikací v člancích připadají čtenářům zbytečné. Mýlí se. Asi nevědí, že když univerzitní pracovníci publikují své výsledky v uznávaném zahraničním periodiku, je to něco podobného, jako kdyby se fotbalisté Sigmy Olomouc prosadili do světového mistrovství. Nesmírně to posiluje postavení a prestiž pracoviště, fakulty a celé univerzity ve státě a v zahraničí.

Rovněž česky publikovaná práce ovšem znamená úspěšné ukončení etapy vědecké práce autorů a předložení dosažených výsledků, v tomto případě odborné veřejnosti české. O tom je určitě dobré vědět jako o objektivních důkazech vědecké produktivity, které lze vzít do ruky a „potěžit“.

Tři články z naší rubriky přetiskla v poslední době pražská *Aula* – revue pro vysokoškolskou a vědní politiku MŠMT ČR, ačkoli se naprosto vymykají z dosavadní tematické orientace tohoto reprezentativního periodika. Pojednávají o Centru molekulární biologie a medicíny UP, o Společné laboratoři optiky UP a FÚ AVČR a o Ústavu imunologie LF UP.

Příspěvky v rubrice mohou ovlivnit chápání univerzity a přístup k ní. Univerzitní obec i širší veřejnost včetně médií zde nalézají informace a fakta o tom, že olomoucká univerzita není škola, kde se jen vyučuje, ale hlavně také produktivní badatelská instituce, kde vznikají nové poznatky přijímané českou a světovou vědou, s významem pro teoretické poznání i praktickou aplikaci. Pro nejrůznější grémia evaluační, akreditační nebo grantová jsou jasným důkazem vědecké způsobilosti, odborné kompetence a vzdělávací úrovně. Čtenář rubriky zde snadno poznává, jaké vědecké a výzkumné projekty se na UP v současné době řeší, jakými metodami, kdo na nich pracuje a jaké má konkrétní výsledky. To je hlavní účel rubriky.

Nakonec jedno doporučení pisatelům do rubriky *Z vědeckých pracovišť UP*: předpokládejte, že čtenář univerzitního listu ví z vašeho oboru právě tolik, kolik vy víte z oboru jeho, např. z chemie, literární vědy, lingvistiky, patologie, chirurgie, teologie, muzikologie, matematiky, historie, genetiky, botaniky atd. atd.

Teprve potom se dejte do psaní svého článku. Redakce jej s díkem přijme, otiskne a věříte, čtenář jej opravdu ocení. Příspěvky nejsou honorovány, jsou výsledkem dobré vůle a porozumění pro věci společného akademického zájmu.

M. Hejtmánek,

předseda redakční rady Žurnálu UP

Pojmový systém filozofického materialismu je zjevně správný, ale je závažným způsobem nekompletní. ... Totéž co o filozofickém materialismu platí, jak se mi zdá o Darwinově evolučním principu: neusměrněné mutace a fyzickou realitou vyvolaná nucená selekce se sice pravděpodobně shodují, ovšem nemohou zdaleka všechno popsat, případně vysvětlit především proto, že vývoj se ubírá od prvopočátku jednoznačným směrem ke stále větší komplexnosti.

(H. T. Mandl: *Filozofova sázka aneb Počátek definitivní smrti*, Brno 2000)

-mh-

PŘEDSTAVUJEME: NOVÍ PROFESOŘI UP

Dne 16. 6. byli v aule pražského Karolina slavnostně jmenováni noví profesori českých vysokých škol, mezi nimi také dva zástupci Univerzity Palackého. V tomto čísle Žurnálu UP přinášíme jejich krátké profily:

Prof. MUDr. Miroslav Novotný, CSc. (nar. 1933)

Lékařská fakulta MU Brno, přednosta Otorinolaryngologické kliniky MU v Brně (do června 2000 také přednosta Otorinolaryngologické kliniky UP v Olomouci)

Foto archiv autora

PŘEČETLI JSME ZA VÁS

„Kdo například zaplevaluje český jazyk frázemi, skřípajícími větnými vazbami a tupě z úst do úst a z pera do pera přebíranými jazykovými návyky, a kdo může za to, že v této zemi, kde býval téměř každý sedlák češtinářem, už jen málo lidí umí správně interpunkci? Kdo dopouští, aby televize šířily podivnou češtinu dabingu s jejími nemožnými intonacemi a trhaly uši výslovností některých moderátorů? Kdo má na svědomí špatný jazyk reklam, které jsou na všech zdech, sloupech, v televizi a všude a bez nichž se už pomalu ani nedozvíme z veřejnoprávního rádia, kolik je hodin? To nejsou snad strašlivé útoky na jeden z dalších kořenů naší identity, na náš jazyk?“

Z projevu prezidenta republiky Václava Havla ke státnímu svátku České republiky, Praha, Vladislavský sál Pražského hradu, 28. října 2000.

„Považuji ten projev za neuvěřitelný – a to minimálně ve třech rovinách. Za prvé: Názory, které v něm prezident vyslovil, jsou – stručně řečeno – názory extrémně levicové, extrémně antitřížní, chcete-li, extrémně antikapitalistické. Nic proti tomu, že někdo tyto názory má, to je naprosto legitimní; co už ale legitimní není, je zneužití k jejich prezentaci svátek 28. října a udělování státních vyznamenání! Já přece velmi dobře vím, že některé věci mohou říkat, když mluvím jako předseda ODS na jejím sjezdu – ale nemohu je říkat, když vystupuji jako předseda Poslanecké sněmovny. To jsou přece zcela odlišné žánry! Za druhé: Považuji ten projev za výraz děsivé nepochopení doby. Splést dohromady trpaslíky, reklamy, porno, dálnice, špatnou výslovnost, nezalost interpunkce, krev v televizi, supermarket... to prostě svědčí o naprostem nepochopení spontánnosti vývoje lidské společnosti! A o přání, aby tento vývoj byl dirigován někým moudrým, někým strašně chytrým, kdo se na těchto „přízemních věcech“ sám nepodílí. Za třetí: Prezident v tom projevu klade naprosto falešné otázky. Čítají: „Nemyslím si, že se svět zabývá hlavní otázkou, jak vzít Čechům jejich identitu a suverenitu.“ Toto ale nikdo netvrdí! Čili: Prezident si formuluje nikým nezastávané a neobhajované názory a pak proti nim bojuje. To je myslím intelektuálně naprosto chybné.“

Václav Klaus v rozhovoru s Alexandrem Kraměrem, Právo 4. 11. 2000.

-if-

Obor: otorinolaryngologie, neurootologie
Je autorem (spoluautorem) 107 publikací, z toho 48 zahraničních.

Významné publikace z poslední doby:

Novotný, M. a spol.: *Závratě – diagnostika a léčba*. Aesopus Verlag, Stuttgart, 1997, str. 158

Novotný, M. a spol.: *Praktická neurootologie*. Sborník přednášek z II. postgraduálního kurzu lékařů. ORL klinika LF UP a FN Olomouc, str. 86

Novotný, M.; Kostřica, R.; Čírek Z.: *The Efficacy of Arleverit Therapy for Vertigo and Tinnitus*. Intern. Tinnitus Journal, New York, 1999, str. 60–62

Svou zatím poslední přednášku na téma *Léčba závratí a tinnitu* přednesl na *Celostátním slovenském kongresu s mezinárodní účastí (Podbánské, 6. – 8. 9. 2000)*

Prof. M. Novotný vede dva postgraduální studenty v oborech borreliosis v ORL a problematika subjektivního tinnitu – diagnostické možnosti a léčba. Na Lékařské fakultě MU v Brně přednáší obor ORL – neurootologie. Pátým rokem je předsedou Neurootologické sekce ORL společnosti JEP, členem redakcí International Tinnitus Journal (New York, USA) a Polsko-francouzského ORL magazínu (Bydgoszcz, Polsko).

Prof. PhDr. Oldřich Švarný, CSc. (nar. 1920)

Filozofická fakulta UP, Kabinet Dálného východu

Obor: sinologie

Vědecká a výzkumná specializace: prozodie moderní čínštiny

Je autorem (spoluautorem) 30 publikací, z toho 5 v zahraničí.

Významné publikace z poslední doby:

Švarný, O.: *Učební slovník jazyka čínského 1–4 (1998–2001)*. Vydavatelství UP

Švarný, O.; Uher, D.: *Úvod do studia hovorové čínštiny (1997)*. Vydavatelství UP

Švarný, O. a kol.: *Hovorová čínština v příkladech (1998)*. Vydavatelství UP

Poslední kongresovou přednášku nazvanou *Prosodic Features of Chinese Experimental Research and Teaching Practice* pronesl na *International Workshop: Tonex, Stress and Rhythm in Spoken Chinese (Praha, 6. – 9. 5. 1999)*.

Na Filozofické fakultě UP přednáší obor prozodie moderní čínštiny.

-red-

Foto -tj-

DĚNÍ KOLEM NÁS**Laudatio Umberta Eca**

Ve Sladkovského sále Obecního domu v Praze převzal v neděli 5. 10. Cenu Nadace Dagmar a Václava Havlových Víze 97 vřehlasný italský sémiotik, filozof, filolog, historik a literární vědec, znalec středověké a moderní estetiky a symboliky, romanopisec a esejista Umberto Eco za přínos v oblasti sémiotiky. Cena je druhým rokem udělována myslitelům, kteří přispívají k vnímání vědy jako součásti obecné kultury.

V průběhu slavnostního ceremoniálu pronesl prof. J. Jařab, CSc., laudatio, z nějž vyjímáme:

Umberto Eco programově a úspěšně rozvíjí odkaz zanechaný jedním z předchůdců moderní sémiotiky, americkým filozofem Charlesem S. Peircem, který došel k jednoduchému, nicméně dalekosáhlému poznání, že „prostřednictvím znaku poznáváme mnohem více než znak sám“. Intenzivní studium znakových systémů a vyhodnocování teorií i praktických aplikací a realizací procesů pojmenování, označování a znamenání, procesů klasifikace a vykládání významů, to všechno připravilo Umberta Eca pro jeho roli interpreta naší civilizace i materiálního a přírodního světa, v němž žijeme.

Bylo docela logické, že pro něj „znaky“ nemohly zůstat omezeny pouze na slova; bylo proto přirozené, že nadšeně vítal „sémiotické víze“ našeho adaptivního krajana Romana Jakobsona, který se stal průkopníkem a katalyzátorem posunu sémióze a jejího modu operandi i mimo hranice lingvistiky. A tak znakem je pro Eca též obraz a gesto, ovšem jako znaky lze podle něj chápat též „formy společenského chování, politická rozhodnutí či umělé vytvořené krajiny“. A výčet je pochopitelně možno skoro neomezeně rozšiřovat či obměňovat. Ecova víra v sémiotiku, i v sémiotiku pro příští tisíciletí, je nicméně stále spojena s přiznáním referenčního vztahu znaku k materiálnímu, přírodnímu či kulturnímu světu; podle něj onen vztah, relation de renvoi, ani v budoucnu nemůže ztratit na důležitosti, stejně jako sémantické vztahy mezi znakem a významem, či dramaticky a nikdy ne zcela uzavřený vztah mezi signans a signatum. Naskytá se otázka,

zda jsou znaky výsledkem pouhé nahodilosti, která je ustálena konvencemi, a zda je možné, aby se následně vykládaly bez jakéhokoliv omezení a zcela individuálně. Eco, stejně jako Peirce i jeho pozdější propagátor Jakobson, je si vědom nebezpečí, že by pojetí otevřeného procesu sémióze mohlo být zaměněno za zcela nezávadné a bezbřehé putování od znaku ke znaku, od textu k textu, s předpokladem, že objektivní svět není ničím jiným než iluzí, nashromážděnou snůškou textů, jež jsou výsledkem individuálních a v podstatě na vztahu k realitě nezávislých interpretací. Takové nebezpečí je v naší době daleko umocněno skutečností, že se komunikace stává či stala s přispěním masových médií „těžkým průmyslem“ a že se mohou jako jakési posvátné texty veřejnosti předkládat i nesmysly, neinterpretace či misinterpretace i neinformace či misinformace.

A tak, kromě toho, že by sémiotika budoucnosti měla nadále poskytovat vědeckou bázi pro studium systémů znaku, jejich interpretace a komunikace, vyvstává stále jasnější potřeba, aby se ujala též role intelektuální kritiky s morálním zadáním, případně i politickou zodpovědností.

Když Eco uvažuje o poslání univerzity v moderním světě, nespokojuje se s pouhým varováním před ovládnutím vzdělávací instituce masovými komunikačními prostředky, ale vyzývá akademickou obec, aby se snažila udržet před médii dvacetiletý náskok, který by byl vyjádřením rozdílu mezi dvěma postojí k realitě, mezi prezentací a interpretací. Eco neztrácí vzácné a velmi potřebné optimistické přesvědčení, že „studenti ještě přicházejí do poslucháren, protože si uvědomují, že se tam diskutuje o něčem, co se do massmédií zatím nedostalo. A když se tak konečně stane, univerzity už budou diskutovat o něčem úplně jiném.“ Mohli bych dodat, že tak doufáme. A bylo by možné takové nadějí přivěšit, kdybychom si byli jisti, že na univerzitách budou přednášet starostliví a přemýšliví intelektuálové, jako je profesor Umberto Eco.

-red-

ZKUŠENOSTI ZE ZAHRANIČÍ

Se SOCRATEM v Lisabonu

Program SOCRATES umožňuje mimo jiné i vzájemnou výměnu studentů a učitelů. Mezi západoevropskými státy probíhá výměna studentů a učitelů již dlouho a nepovažuje se za něco mimořádného. U nás si zvykáme na vzájemné styky. Děkan LF doc. Č. Čihálik navázal spolupráci v rámci programu SOCRATES s vedením Lékařské fakulty v Lisabonu a na základě dohody mezi fakultami jeli do Lisabonu naši studenti a mohl jsem tam být i já. Olomouc je pro kolegy v Lisabonu neznámé město, jehož sama výslovnost jim činí potíže. Ale Česká republika zde není tak zcela neznámá. Znají Prahu a český fotbal. Portugalci hrají fotbal výborně a do Benfiky Lisabon přišel náš fotbalista Poborský, jehož jméno se naučili vyslovovat velmi dobře a s uznáním.

V rámci výměny učitelů jsem dostal pozvání od prof. Maria José Forjaz de Lacerdaové, která vede Ústav patologie na jedné ze dvou lékařských fakult v Lisabonu. Musím říci, že jsem byl na město i na fakultu dost zvědavý. A hned na začátku musím zdůraznit, že kurikulum na lékařské fakultě neobsahuje žádné orientální předměty a že se dosti podobá našemu. Tak např. ve třetím ročníku všeobecného směru jsou následující předměty: farmakologie, mikrobiologie, patologie, obecná patofyziologie, genetika, imunologie, preventivní medicína a něco jako interní propedeutika. Tedy skladba předmětů je velmi podobná našemu třetímu ročníku. To také umožnilo, aby sem přijeli naši dva studenti a po tři měsíce se zde účastnili výuky teoretické i praktické medicíny. Podle jejich slov viděli větší paletu nemocí než na našich klinikách. To samozřejmě také souvisí se skladbou obyvatel. Je zde mnoho lidí z bývalých afrických kolonií, kteří si sebou přivezli AIDS, parazitární onemocnění, hepatitidu, tuberkulózu. Viděli také formy tuberkulózy o kterých sice přednášíme, ale u nás se vyskytují vzácně. Takže po této stránce to pro ně jistě

nebyl ztracený čas. Trochu si ovšem postesklí, že koleje, kde byli ubytováni, nejsou nejnovější a také prostorově poněkud poddimenzované, takže přinášejí studentům poměrně málo pohodlí. Pravda, mohli si pořídit mnohem lépe zařízení podnájem (peníze na to měli), ale pravděpodobně na těch „pár“ měsíců to pro ně bylo lepší taktó. Portugalští studenti umějí anglicky a není pro ně obtížné opatřit si krásně vybavené nejnovější „textbooky“ z oboru, který právě studují. V tom mají nesporně proti našim studentům výhodu. To, co jsme všichni tři Olomoučané postrádali a co nám vytvořené chybělo, byla komunikace se světem pomocí počítačů. Je jich tam málo. Považuji za nespornou přednost naší fakulty, že je počítačová nabídka přístupu k internetu. Ten je v Lisabonu velmi omezen a ani ve velkých nemocnicích není běžně přístupný pro lékaře a učitele.

Na Ústavu patologie v Lisabonu jsem vystavoval dva postery s našimi posledními pracemi o maligních lymfomech žaludku a o frekvenci výskytu latentní EBV infekce u Hodgkinovy nemoci. Na tato témata proběhly i přednášky s poměrně bohatou diskusí. Zúčastnil jsem se také ústavního semináře, který se příliš neliší od obdobných odborných seminářů, které pořádáme u nás. V Lisabonu je několik ústavů patologie a zdá se, že spolu docela dobře komunikují, což je základ pro dobrou vzájemnou spolupráci a informovanost. Domnívám se, že jsme položili dobrý základ pro další spolupráci a vzájemné poznávání a nyní bude záležet na tom, jak budeme schopni ve spolupráci pokračovat.

Lisabon je město dosti rozlehlé, ale dlouhé vzdálenosti značně zkrátí dobře fungující metro. Trochu nezvyklé je, že i velká letadla se přibližují na přistávací plochu letiště přes město, ale domorodci si této „malíčkosti“ ani nevšimnou. Památky, které sahají až k Římanům, by vyžadovaly samostatný článek. Pro dobrý dojem z pobytu kdekoli je vždy důležité počasí. A to bylo velmi hezké. Ovšem i přes horkem se tetelící vzduch voda Atlantického oceánu byla studená a bez neoprenu v ní dlouho nikdo nevydržel.

Prof. J. Mačák, CSc.,
Ústav patologie LF UP

VYDAVATELSTVÍ UP

Říjnová produkce

Filozofická fakulta

Pospíchal, M.: *AUPO – Sborník prací historických XVII, Historica 29. 278 s.*

Bistřícký, J.: *Codex Diplomaticus*

Plhákova, A.: *Přehled dějin psychologie. 1. vyd., 99 s.*

Sobotková, M.: *Od Mickiewicza do Miłosza. 1. vyd., 264 s.*

Floss, K., Nejeschleba, T.: *Úvod do latinské filozofické terminologie a četby. 1. vyd., 129 s.*

Navrátil, M., Floss, K.: *Úvod do řecké filozofické terminologie. 1. vyd., 161 s.*

Fakulta tělesné kultury

Karásková, V.: *AUPO Gymnica 30/1. 64 s.*

Lékařská fakulta

Šimánek, V.: *Acta Biomedical Papers 143. 111 s.*

Pedagogická fakulta

Nelešovská, A., Svobodová, J.: *Hry zaměřené na osobnostní a sociální rozvoj žáků mladšího školního věku. 1. vyd., 68 s.*

Právnická fakulta

Gadasová, D., Polian, M.: *Správní právo. Dokumenty. 6. díl. 1. vyd., 211 s.*

Vydavatelství UP

Pellar, R.: *Cikáni pod hákovým křížem. 1. vyd., 182 s.*
Štěpán, J.: *Filozofická logika: Nová cesta? 1. vyd., 137 s.*

Bůžek, A., Michalík, J.: *Informatorium (nejen) o právech dítěte. Dotisk 1. vyd., 172 s.*

Michalík, J.: *Školská integrace dětí s postižením. Dotisk 2. vyd., 136 s.*

Stopenová, A.: *Matematika II. Geometrie s didaktikou. Dotisk 1. vyd., 63 s.*

Centrum interdisciplinárních studií

Nováček, P.: *Směřování k udržitelnému rozvoji – Sborník přednášek. 300 s.*

-haupt-

Diskuse, názory, ohlasy

Ad: Budeme znovu obětováni?

Vlastně jsem chtěl doc. Štefanidesovi napsat přímo a podpořit ho (jednalo se o jeho petiční úsilí ve věci financování vysokých škol), ale protože jsem na univerzitních stránkách nenašel jeho e-mail, využívám Žurnálu UP.

Myslím, že k prosazování požadavku u našich zákonodárců opravdu nestačí posílat senátní petice. Když už jsme lid univerzitní, měli bychom k tomu využít všech možností a výhod, které máme po ruce. Každý z nás má přístup k internetu, každý z nás může e-mailovat všem poslancům, každý z nás dokáže formulovat zvůli a přitom razantní text.

Jako příklad bych uvedl akci, kterou před dvěma lety zorganizoval Jiří Grygar. Tehdy hrozilo, že státní rozpočet vezme naši vědu pořádně na hůl. Grygar napsal naléhavou výzvu do internetového deníku Neviditelný pes a připojil svůj text petice. Předpokládám, že podobně jako mnoho jiných, jsem Grygarovu petici vytiskl, připsal pár vlastních řádek, nakoupil karton známek (tenkrát izraelských) a rozeslal. Za pár měsíců jsem dostal e-mail, ve kterém Jiří Grygar děkoval účastníkům a s radostí oznamoval, že věc se podařila – od nejhoršího jsme byli uchráněni.

Také lze poslancům e-mailovat (adresy mohu dodat). Abych pravdu řekl, byl jsem překvapen – asi čtvrtina mi odpověděla a s několika jsem si pak vyměnil mail vícekrát. Nevýznam se sice v psychologii, ale odhadoval bych, že stovka osobních dopisů lecky zanechá větší impakt než jedna senátní suplika, byť by za ní stál tisícíhlavý mandát.

Věřím, že by bylo užitečné, kdyby se text příští petice zveřejnil na internetu a výzva k akci se objevila v Žurnálu UP. Pokud se s textem ztotožním, není problém párkrát kliknout a poslat ho (třeba i s osobním dodatkem) na patřičné adresy.

Doc. T. Opatrný, CSc.,
Katedra teoretické fyziky PŘF UP,
a Theor. Phys. Inst., F. Schiller Univ. Jena,
Opatrný@tpi.uni-jena.de.

ANKETA

V souvislosti s probíhající diskusí k otázce zavedení školného na vysokých školách jsme prostřednictvím malé ankety zjišťovali, jaká stanoviska zaujmají k této problematice studenti UP, kterým jsme položili jednu otázku:

Jaký je váš názor na případné zavedení školného?

Určitě by se mělo zavést. Studenti by byli více zodpovědní za své studium, rozváznějí by volili obor. (Student FF UP)

To je dost nepříjemná záležitost. Většina studentů nemá takové rodinné zázemí, aby si mohla dovolit platit vysoké školné. (Studentka PdF UP)

Školné bych neplatil, protože bych na něj neměl. (Student PFF UP)

Vzhledem k tomu, že by to školné mělo být vysoké, tj. nad 10 000 Kč ročně, tak by si studium mohl dovolit jen málokdo. Už teď je hodně finančně náročné (koleje, učebnice, menza apod.) (Studentky FF UP)

Samozřejmě záleží na výši školného s přihlédnutím k dalšímu uplatnění. Co jsem slyšel, tak třeba platy absolventů medicíny, finančně asi nejnáročnější na studium, v žádném případě neodpovídají vynaloženým investicím. (Student PFF UP)

To záleží na tom, jak by se to odrazilo na úrovni studia. (Studentky FF UP)

Myslím si, že je rozumné, aby se studenti nějakým způsobem finančně podíleli na studiu. Měl by ale existovat systém půjček, které by např. byly nevratné bez dosažení jistých studijních výsledků. (Student FF UP)

To by záleželo na jeho výši, ale nejsem proti. (Student FF UP)

Určitě bych nebyl rád. (Student PdF UP)

Pokud se zlepší výuka, tak ano. Musí ale existovat nějaká hranice. (Student PF UP)

Nesouhlasím. Musely by se zásadně zlepšit podmínky na vysokých školách. (Student PF UP)

Tak to vůbec. Já jsem ze sociálně slabší rodiny, to bych si studium nemohl dovolit. (Student FF UP)

Nesouhlasím. To by měla být věc státu, aby zajistil vzdělání. Pokud se zavede školné, tak sociálně slabší nebudou mít šanci vůbec studovat. (Studentka FF UP)

Souhlasím, pokud by to bylo těch 6000 Kč maximálně za rok. Ale kompenzoval bych to stipendii za prospěch. Studenti by měli větší motivaci. (Student PF UP)

-ano-

ROZHOVOR

Nemůžeme se vystřelit na Měsíc, říká zpravodaj ČTK v Bruselu

Má, či nemá Česká republika vstoupit do Evropské unie? Zatím o tom diskutují převážně politici, berou to za prakticky hotovou věc, a obyčejní lidé jako by to příliš nezajímalo. Pokud ovšem země do unie vstoupí, dotkne se to podle odborníků velmi důrazně všech obyvatel.

Karel Barták je jeden ze čtyř českých novinářů, kteří působí v „hlavním městě“ Evropské unie – v Bruselu. Nahlíží na unii zevnitř, zná ji důkladně. Měla by podle něj Česká republika do Evropské unie vstoupit?

Nelze se vystřelit na Měsíc a dívat se na to z dálky. Lepší je být tam a moci dění ovlivňovat než se stejně muset přizpůsobovat a čelit otevřenému trhu, soudí zkušený žurnalista.

A proč nevstoupí do unie třeba Norsko nebo Švýcarsko?

Oni jsou bohatí, nepotřebují to, jenom by unii přispívali, ale my budeme adresáti. Tamní obyvatelé necítí potřebu vstupu, legislativa je sladěná, kromě chybějícího eura není rozdíl. Vstup by si tam přáli jenom politici. Na druhé straně ale my nikdy nedostaneme tolik peněz, jako dostalo Španělsko a Portugalsko – třicet až čtyřicet procent jejich rozpočtu. To už Němci nezaplátí.

Vstoupí-li země do unie, bude to skutečně tak velká změna, jak se říká?

Ano. Bude to výrazná změna, která se dotkne každého člověka. Jen pár politiků ale ví, co to způsobí. Vidím dluh na straně sdělovacích prostředků, stálo by za to dělat víc. Zřejmě až půjde do tuhého a bude se jednat o klíčových věcech, zájem sdělovacích prostředků poroste. Pro novináře ale už nyní existují cesty, jak se dostat k zasvěceným informacím. Tady v Bruselu už byly na školení stovky novinářů a vše je i na internetu.

Mají české sdělovací prostředky v Bruselu dostatek novinářů?

Chtělo by to, aby nás tu alespoň z ČTK bylo víc. Jeden by psal o rozhodnutích a další by objížděl okolí země a získávali konkrétní reakce. Dnes nestíháme ohlídat ani přijímání zákonů. V Praze je sedm zpravodajů a ti popisují každý zákon a já tu nikoho nemám. Přitom ta nařízení budou platit i u nás. Pro srovnání – agentura Reuter a AP tady má k dispozici patnáct až dvacet lidí, ČTK jednoho či dva. Celkem je tady akreditováno osmnáct set novinářů a tisíc se jich skutečně tomuto tématu věnuje. Je to jediné takové místo na celém světě. Je tu velká konkurence a soutěž mezi médii.

Jaké máte v té souvislosti zkušenosti s evropskými úředníky – jsou k novinářům vstřícní?

Když jsem sem přijel, měl jsem potíže, aby mě vůbec vyvolali na tiskové konferenci. Teď už se to změnilo. Tento, jak říkáme, cirkus na kolečkách totiž sledujeme všude, kam se po světě vrtně, ať je to Štrasburk či Lucemburk. Všude vidíme stejné obličejce a ony nás.

Jelikož ale Česká republika není členská země, informace se shánějí poněkud hůře. Někteří úředníci si navíc nepřejí, abychom je citovali. Pak je složité vyjednávat, jak přesně lze jejich informace uvést. Někdy lze uvést jako zdroj komisi, někdy jenom Evropskou unii. Když někdo nedodrží slovo a cituje někoho, kdo s tím nesouhlasí, už si ani neškrtně. Musí jet domů. Už se to tedy skutečně stalo.

Vědí vůbec úředníci, co o unii napíšete, čtou si vaše zprávy?

Lidé v komisi žijí vlastním životem, jako by nepatřili k žádné zemi. Je to uzavřený svět, zvláštní fauna. Žije se tady a mluví jinak, eurospeak je zvláštní mluva, stačí se podívat na zdejší noviny a ty jejich zkratky. Zpětná vazba tu ale funguje dokonale. Něco vydáme a za hodinu nám volají z pražského zastoupení Evropské komise, kde jsme to vzali. Komise se chlubit, jak je transparentní, ale u informací o rozšíření Evropské unie to není pravda. Například návrhy komise, které chodí na stůl přístupové komisi, získávají jenom díky kamarádovi v Radě ministrů.

Jak se vám píše o Evropské unii? Je to těžké?

Informace je těžké prodat. Když neteče krev nebo není skandál, tak je to nuda. Často to jsou dlouhé, složité a komplikované články. Snažím se to zjednodušit, ale mám určitou mez. Materiálů je spousta, je vrcholem kreativity něco v nich vykutat. Snažím se sejit s autorem, oponenty, aby zpráva byla živější.

Někdy mám pocit, jakoby naše zpravodajství zajmalo víc úředníky než lidi, pro které to píšeme. Někdy si říkám, až si to Telička přečte, co na to řekne, to by tam mělo být. Pak si ale řeknu dost. A on pak volá a vyčítá mi, že to tam není. A já na to, ale vy mě neplatíte...

Myslíte si, že by mělo být v České republice referendum o vstupu do unie?

Referendum už mělo být předtím, než premiér poslal přihlášku. Teď už je pozdě, když se všechno připravuje na vstup. Referendum ale přesto musí být. Spíš ovšem o tom, zda lidé souhlasí s vyjednanými podmínkami.

Říká se, že v Bruselu jsou tisíce lobbistů, kteří se snaží úředníky ovlivňovat. Je to pravda?

Je tu asi deset tisíc lobbistů. Na jednoho úředníka unie připadá půl lobbisty. Je to vazba mezi životem a Evropskou unií. Úředníci totiž žijí ve slonovinové věži a nevědí, co se děje venku. Pak se ale zpracovává například směrnice o nakládání s vraky aut a přijde lobbista z automobilového průmyslu, ekologové a podobně.

Klíčoví lobbisté jsou z Evropské odborové konfederace a střešní organizace západoevropských pod-

nikatelů – to jsou zástupci zaměstnanců i zaměstnavatelů. Mají právo na to dohodnout se, aniž by jim do toho členské státy zasahovaly. Členské státy to mohou přijmout nebo zamítnout, ale nesmí to měnit.

Další lobbisté jsou z elektrotechnického, gumárenského, leteckého a hutnického průmyslu. Prakticky vše tu má zastoupení – nadnárodní korporace i ochránci životního prostředí, například Děti Země a Greenpeace. Jsou tu lobbisté ze sociální oblasti, zdravotnictví, zástupci spotřebitelů.

Z České republiky tady jsou zástupci Svazu průmyslu a dopravy. Zatím tu má zastoupení jediná česká společnost – ČEZ. Podniků, které myslí tak dopředu a mají dost peněz, aby si to mohly dovolit, není moc. Je tu také Svaz zemědělských družstev, který zastupuje jeden krajana žijící v Belgii. Pobočka tady má také poradenská firma bývalého ministra zahraničí Josefa Zeleniece. Jsou to dva zaměstnanci, kteří shánějí nařízení a pak je posílají do Prahy. Tam je analyzují a prodávají firmám. Své zastoupení v Bruselu chystá i Praha a byla to také delegace z Ostravy.

Mimo to tady je pětadvacet českých diplomatů – úředníci a obchodníci z ministerstev, celníci, textiláci, věda a školství, lidé zabývající se hospodářskou soutěží, zemědělci a další.

Rozhovor připravil J. Čuřík

(Autor je redaktorem MF DNES. Studuje distanční formou žurnalistiku na FF UP)

STUDENTSKÁ RUBRIKA

Z Čech do Walesu

Chytili jsme se prstu nabízeného našim anglickým přítelem a přijavše předtím srdečné pozvání hnuli jsme se posledního červencového dne z Olomouce linkovým autobusem směrem k Londýnu. Cesta trvala dvacet pět hodin, řidiči svými zjevy poněkud připomínali Astérix a Obelix, přičemž Astérix měl zřejmě na palubě hlavní slovo a Obelix o to více péroval na své sedačce za volantem. Jako správní Galové neuměli anglicky, což se ukázalo při zevrubné prohlídce vozidla v Security Search Centre v Doveru, kdy na přišedšího důstojníka britské celní stráže střídavě pokřikovali čechiš! liný!, ať kladl jakoukoli otázku. Nebyla to však poslední příležitost k ohrožení jejich i našeho pobytu v Anglii – předtím, než úřady zvaného pouťníka definitivně vpusť do půdu hrdeho Albionu, provedou s ním velmi osobní patnáctiminutové interview. To nás inspirovalo k zamyšlení, zda by témata prvních lekcí našich učebnic angličtiny, témata typu „V hotelu a restauraci“, příp. „What a wonderful world!“ neměla být vystřídána praktičtějšími tématy, jako např. „Co mě přivádí do Anglie, kdy se hodlám zase odebrat a co obsahuje to kožené pouzdro, jež mám u pasu“. Nakonec jsme ale do Londýna přece jen dorazili.

Na autobusovém nádraží Green Line jsme se ve zmetě zastávek, holubího trusu a zmatených cizinců spolehlivě ztratili, ale nakrátko jsme byli opět nalezeni našim přítelem Grahamem, veselým chlapíkem a bývalým vojákem (jedná se o jednu osobu), který má v hlavě buzolu a najde všechno na světě. Našel také cestu z Londýna ven (velikostní poměr Londýna a Olomouce je, jak známo, roven poměru hodnot libry a koruny), a tak jsme zbytek druhého dne našeho cestování strávili v zasloužilém Fordu Orion s okýnkem ve střeše pro přerostlé spolujezdce. Řítli jsme se směrem severozápadním kolem Oxfordu a Birminghamu, až se v podvečerním slunci začaly zvedat kopce, jaké jsme v životě neviděli – nezvykle mohutné, dole zeleně trávu a směrem k vrcholu červenající hlinou a šednouci vystupujícími skalisky. Silnice se významně úží a začíná se klikatit. Náhle nám do oka padne cedule, na níž stojí: Blynswrthfford. Naše

jazykem zanícená srdce radostně poskočí – velština, Velšané, jsme ve Walesu. Následující kilometry připomínaly cosi mezi pouťovou horskou dráhou a mlžnými představami Hanáka o zemi keltských mýtů. Kamenné zidky kolem silničky, horská sedla, kde se snoubí mlha s mrholím a závrať z pohledu na strmé kopce poseté bílými tečkami pasoucích se ovcí. Vesničky z prastaré vyhlížející kamenných domků; vedle jednoho z nich, v ovčí ohradě, spatřujeme kruh z menhirů, přízračně zjevení z šerého dávnověku. Llwydyarth, Mallwyd, silnice vede neprostupným a vlhkým listnatým lesem mezi horskými úbočími. Ani bychom se nedivili, kdybychom v koruně některého stromu spatřili vousatého druida česajícího jmelí. Dolgun Uhaf, Bethw-y-coed, Llaneltyd a Borthwynnogg a tu vidíme jakousi bahnitou zátku a cípek zelenohnědého moře. Poslední přišerná silniční klikatice podél skal a otevře se nám pohled na pobřežní městečko velikosti asi čtyř Bruchotínů. Zde je mi souzeno bydlet, praví Graham.

Prožili jsme šestnáct podivuhodných dní v Severním Walesu, vyražejíce do všech světových stran ze základny v přístavu Barmouth při ústí řeky Mawddach do Cardiganského zálivu. Graham je Angličan bez zvláštního zaujetí pro Velšany a jejich kulturu, ale mezi našimi přídrženými hostiteli byli i jistí Jonesovi, kteří se hrdě hlásí k oněm sedmi stům tisícům příslušníků svébytného velšského národa. Předkové rodiny Jonesů hledali spolu s ostatními Kelty poté, co Británii v 5. stol. n. l. dobyli Anglosasové, spásu v horách a lesích na odlehleém západě ostrova. Snad z jejich krve vzešel bájný Llewelyn, vůdce knížat velšských, který v roce 1276 vedl poslední povstání proti Angličanům, v němž byl na hlavu poražen a posléze o tu hlavu přišel. Byli to právě Jonesovi, kdo nás rámcově seznámil s velšským jazykem, lingvistickou lahubkou, která již svou psanou podobou oprávněně budí výrazy děsu na tvářích nepřipravených vyletníků. Je to zcela nesrozumitelná hatmatilka, řekl Graham, takže nevidím důvod, proč byste si vy Češi neměli s Velšany rozumět. Velština je však

Dokončení na další straně

členem britonské skupiny keltských hatmatilek, které s hatmatilkami slovanskými mají společného asi tolik jako s hatmatilkami germánskými.

Nelze sice souhlasit s výrokem pana Jonese, že velština je po mandarinské čínštině nejsložitějším světovým jazykem, ale přinejmenším podivná vskutku je. Treba takové střídání počátečních hlásek slovního základu: slovo *ci* – „pes“ může v různých syntaktických souvislostech nabývat podob *ci*, *chi*, *gi*, *nghi*. Tento jev má velština oproti češtině, která ostatně také ráda mate různým střídáním hlásek, navíc. Naopak velštině chybí ekvivalent pro naše sloveso *mit*. Větu „Starosta Cyfronyddu má doma lyru“ překládá Velšan za pomoci předložek a slovesa *byt* do podoby „Je doma lyra u starosty Cyfronyddu“. Do třetice, to je ohromující, velština nemá odpovídající výrazy pro naše *ano* a *ne*. Na otázku „Tešete menhiry?“ by pan Jones odpověděl: „Tešu.“ A to je praktické (odpověď, nikoli tesání menhirů).

Abychom posílili vztahy našich mateřských národů, založili jsme se studujícím práv Ericem P. Jonesem „Svaz česko-velšského přátelství“. U příležitosti tohoto počínání byla uspořádána ustavující hostina, na níž předseda zarecitoval část starobylé elegie *Bitva u Argoed Llwyfain* a místopředseda Svazu slíbil, že ihned po návratu do Čech zjistí počet příbuzných slov v základní slovní zásobě češtiny a velštiny. Inu, těch slov je asi třicet sedm – namátkou vybíráme *hřeben* (*crib*), *lipu* (*llwyf*) a *roští* (*gwrysgen*). Povědomě zní ve velštině snad jen přízvuk na předposlední slabice (ten má třeba polština). Jisté však je, že velština, navzdory své prapodivnosti, je nejživější z keltských jazyků – vycházejí v ní časopisy, knihy, učí se ve

škole, velšsky vysílá také tamní rozhlas (v době našeho pobytu byla ve Walesu velkým hitem jakási skočná píseň, v níž pět hrozivých basů zpívalo údajně o drakovi, který večer vylézá z řeky a žere ovce).

Ke Keltským samozřejmě patří bardové, nositelé národní kultury – podle Erica se jejich zbytky nalézají ve vedení nacionalistické strany *Plaid Genedlaethol Gymru*, jež prý v poslední době plynule přešla od teroristických hrozeb k zádumčivému studiu folkloristiky.

Než nás Graham odvezl zpátky do Londýna, pronesla spřátelená výšeč velšského národa své poselství Čechům, složené v sedmislabičném dvojverší *cywyddu*. To jsme si však zapomněli zapamatovat, takže ho tímto nevyřizujeme.

A ty první minuty po návratu mezi „své“ tam v autobuse v srdci Londýna! I když Nedvědi z řidičova magnetofonu hlaholili „fakt mi nevdá, že nos jak bambulku máš“, český národní ostrůvek se v bedně se plechu, skla a umělé hmoty nořil do oparu jakéhosi zasmušení. Na zaprášeném *Camberwell New Road* v londýnském předměstí *Kennington* jsme uvízli v levostanné zácpě a když nám ve chvíli, kdy to vypadalo, že se zase pohne, před autobusem poněkud neobratně proklíčovala mladá černoška s houštinou smolných černých copánků na hlavě, řekl *Astérix* jakoby zlostně, leč přece jen s tou naší českou laskavostí v hlase: *Běž, ty příšero černá... V tu chvíli jsme, ač od Olomouce vzdáleni ještě půl druhého tisíce kilometrů, mohli konečně vydechnout: Vítejte doma.*

O. Bláha,
student FF UP

... A PŘÍŠTÍ TÝDNY...

14. LISTOPADU

Katedra sociologie a andragogiky FF UP, Wurmova 7, učebna 3, 11.30–13.00 hod.: Německá menšina (historie německé menšiny na našem území, ekonomické postavení, kultura, „sudetoněmecká otázka“). Přednáší prof. L. Václavek (FF UP). Pořádá Katedra sociologie a andragogiky FF UP.

PřF UP Olomouc-Hejčín, Tomkova ul., posluchárna 202, 13.30 hod.: Semináře z diferenciálních rovnic. Diskonjugovanost. Přednáší: doc. A. Haščák (TU FEL Košice). Pořádá Katedra matematické analýzy a aplikací matematiky.

Aula FF UP, 13.15–14.45 hod.: 2. přednáška o Brazílii. Přednáší: A. Madeira, brazilský konzul v ČR. Pořádá Katedra romanistiky FF UP.

15. LISTOPADU

Sportovní hala UP, 8.30–15.30 hod.: Mezinárodní turnaj ve volejbalu smíšených družstev k 17. listopadu. Pořádá Akademik centrum FTK UP.

Katedra historie FF UP, posluchárna 13, 16.45 hod.: Paulánský ráj na Moravě. Přednáší Mgr. Jiří Mihola (PřF Masarykovy univerzity Brno). Pořádá Katedra historie FF UP.

Katedra analytické chemie PřF UP, posluchárna chemie č. 31, 14.00 hod.: Současnost a perspektivy obecné a aplikované elektrochemie pro životní prostředí. Přednáší doc. L. Novotný (Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského, AV Praha). Pořádá Katedra analytické chemie PřF UP a Česká společnost chemická.

16. LISTOPADU

Katedra historie FF UP: III. Hodslavická Čtenice. Celostátní středoškolské odborné setkání adeptů historických věd. Pořádá Katedra historie FF UP.

14. – 19. LISTOPADU

Aula FF UP: Budoucnost fenomenologie – 1000 let fenomenologického bádání. Pořádá Katedra filozofie FF UP.

21. LISTOPADU

Katedra sociologie a andragogiky, Wurmova 7, učebna 3, 11.30–13.00 hod.: Německá menšina (současné německo-české vztahy). Přednáší prof. L. Václavek (FF UP). Pořádá Katedra sociologie a andragogiky FF UP.

Aula FF UP, 13.15–14.45 hod.: Přednáška o Venezuele. Přednáší P. Liende, kulturní atašé Velvyslanectví Venezuely. Pořádá Katedra romanistiky FF UP.

22. LISTOPADU

Katedra historie FF UP, posluchárna 13, 16.45 hod.: Politický katolicismus ve Slovinsku. Přednáší prof. J. Juhant (Teologická fakulta Univerzita Lublaň). Pořádá Katedra historie FF UP.

Teoretické ústavy LF UP, Hněvotínská 3, 16.00 hod.: Přednáškový večer Traumatologického oddělení FN Olomouc. Pořádá Spolek lékařů Olomouc.

23. LISTOPADU

Studentská galerie Výpad, 18.00 hod.: Vernisáž výstavy studentů Fakulty výtvarných umění VUT Brno. Pořádá Katedra výtvarné výchovy PřF UP.

25. LISTOPADU

Univerzita Palackého UP: Den otevřených dveří UP. Nabídka studijních programů zájemcům o studium na UP. Pořádají Fakulty UP.

-red-

Fejeton

Maminka říkala ...

I s takovými situacemi se učitel (nejenom univerzitní) občas setkává. Stačí dost dlouho na jedné škole vydržet, na stejném místě. A pak už jenom obecná demografická konstelace rozhodne, zdali se vám povede mít před sebou v posluchárně studentku, jejíž maminka tam také kdysi sedávala.

Čtyřicet let je dost dlouho. A kombinace maminka – studentka je pravděpodobněji než její mužská verze, na fakultě s femininní převahou.

Naposledy to bylo v jednom elektivním kurzu, kam studenti o vlastní vůli docházejí. Už ani nevím, o čem jsem právě mluvil. Zřejmě to souviselo s metodologií výzkumu. Zmínil jsem se o jednom dlouhodobém programu, který jsme před lety realizovali – s účastí studentů v roli pokusných osob. Ten příklad se mi hodil k demonstraci toho, oč obtížněji se dnes získávají data pro jistý typ výzkumu – ve srovnání s dobou někdejší. Dnes už se nedá zcela samozřejmě předpokládat účast dobrovolníků; ono to vlastně ani předtím tak úplně dobrovolně nebylo. Určitý nátlak mohl být způsobován i vědomím, že by nebylo taktické odmítnout účast v pokusu, jehož organizátorem je profesor, který mě má v dohledné době zkoušet...

Někde na tomto místě mého výkladu o rostoucí obtížnosti zajišťování dat se studentka, sedící uprostřed v první řadě sedadel posluchárny, zasmála. A protože mi sdělované téma jako nějak zvlášť zábavné nepřipadalo, zeptal jsem se. Proč?

Trošku zrozpáčil, ale ne moc. A pak mi to řekla; že se maminka, před lety také studentka stejného oboru na téže fakultě, tohoto výzkumu zúčastnila. A doma se o tom, samozřejmě mnohem později, zmínila.

Nejde vlastně o záležitost nijak mimořádnou. Asi by se dala odhadnout pravděpodobnost, že k ní dojde. Kdyby se vzala v úvahu početnost našich studentů, podíl žen mezi nimi, demografická situace s ohledem na spádovou oblast fakulty. Případně některé další parametry v této souvislosti podstatné.

To ovšem není tak důležité. Důležitější je, pro učitele, jehož slunce už příliš vysoko nad horizontem nestojí, že mu den nabízí příležitost uvědomit si přítomnost cyklů v onom monotónním, lineárním posunu akademických ročníků, cyklů definujících to, čemu nepřilíš přesně říkáme generace.

A možnost potkat se, alespoň na okamžik, sám se sebou.

Prof. S. Komenda

Studenti, kteří předčasně opouštějí vysoké školy, jsou často velmi nadaní a dovedou samostatně myslet. Nejsou však schopni přizpůsobit se zaběhnuté rutině vysokých škol. I na nejlepších univerzitách si inteligentní student musí všimnout, že některé přednášky jsou špatné a že některé otázky zkoušejících postrádají logiku.

Až do sedmnácti let jsem studoval na gymnáziu a musím se přiznat, že jsem se učil velmi špatně. Následující rok jsem se zapsal na medicínu v Praze. Najednou byl ze mne nejlepší student v ročníku a zůstal jsem jím až do skončení studia.

H. Selye

Upozornění redakce

S ohledem na termín státního svátku 17. 11., který letos připadá na poslední pracovní den příštího týdne, upozorňujeme, že další číslo Žurnálu UP vyjde až 24. 11. (s uzávěrkou 21. 11.).

Děkujeme za pochopení.

Redakce Žurnálu UP